

[Formanden.]1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1947 vedtagne konvention nr. 81 om arbejdstilsyn inden for industri og handel.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om udlændinges adgang til landet m. v

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om folketingets ombudsmand.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående folketingets ombudsmands beretning for året 1956.

Mødet hævet kl. 15²⁵.

76. møde.

Torsdag den 10. april kl. 13.

Formanden: Fra faglige og andre sammenslutninger samt fra private personer er modtaget en række henvendelser angående prøvesprængninger af kernevåben, boligforhold, beskæftigelsesproblemer og andre spørgsmål. Henvendelserne er fremlagt til gennemsyn for medlemmerne i læseværelset.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1947 vedtagne konvention nr. 81 om arbejdstilsyn inden for industri og handel.

Valgt blev: *Carl P. Jensen, Nina Andersen, Bladt, Th. Mikkelsen, Poul Nilsson, Peter Ravn, Chr. Thomsen, Kirsten Gloerfelt-Tarp, Gudrun Bjørner, Kr. Juul, Søren Andersen, Henry Christensen, N. Chr. Christensen, Axel Kristensen, Hanne Budtz, Bøgholm og Adolph Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om udlændinges adgang til landet m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2320, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 479).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Victor Gram): Som det fremgår af betænkningen, har der under udvalgets forhandlinger været samråd med den højtærede justitsminister og den højtærede finansminister.

Herunder har den højtærede justitsminister meddelt, at nyordningen ifølge loven ikke vil forringe eller besværliggøre forholdene for de danske sydslesvigere, og den højtærede finansminister har over for udvalget oplyst, at det er hans hensigt i forbindelse med de almindelige lempelser vedrørende motorkøretøjer at ophæve bestemmelserne vedrørende carnet, triptyque o. lign. for personbiler.

Udvalget har efter disse oplysninger enstemmigt vedtaget at indstille til tinget, at lovforslaget vedtages uforandret.

Bøgholm: Ved første behandling af dette lovforslag gav jeg på min gruppes vegne udtryk for den opfattelse, at loven ikke måtte kunne forringe de danske sydslesvigeres stilling. Den højtærede justitsministers svar var dengang negativt, men jeg forstår, at ministeren senere har arbejdet med spørgsmålet, og jeg takker ministeren for det svar, han har givet i udvalget. Det

[Bøgholm.]

er et svar, jeg finder overordentlig tilfredsstillende.

Når jeg har taget ordet, er det imidlertid først og fremmest for at sige til den højtærede minister, at jeg finder, at denne lovændring kun kan være et første skridt på vejen. Vi er nået til, at Nordens lande viser samme ansigt over for udlandet; men man har vel lov til at sige, at det er ikke noget særlig behageligt ansigt, Norden viser over for udlandet. Der sker en forringelse af de fremmede statsborgeres stilling, der kommer her til landet, og det er mit ønske, at den danske regering vil gøre, hvad der er muligt, for at denne forringelse bliver ophævet og der bliver gennemført liberalisering på dette område.

For ikke at blive misforstået vil jeg gerne sige, at jeg med det, jeg her siger, kun tænker på spørgsmålet om opholdstilladelse, ikke på spørgsmålet om arbejdstilladelse. Også dér ser jeg gerne en liberalisering gennemført, men jeg erkender, at dette spørgsmål naturligvis må undersøges nøje.

Lannung: Jeg vil gerne udtale min glæde over de tilsagn, der er givet i betænkningen, og specielt sige et par ord om den højtærede finansministers tilsagn, som er refereret i betænkningen.

Jeg rejste ved første behandling — på linje med, hvad jeg var inde på under udenrigsdebatten — spørgsmålet om lettelser for motortrafikken med henblik på at tillade, at personbiler passerer vore grænser uden at skulle præstere særlige toldpapirer. Jeg henviste til de store fremskridt, der i udlandet var sket på dette felt, specielt i vore nabolande Sverige og Tyskland, hvor man havde ophævet de hidtil gældende almindelige krav om særlige toldpapirer. Ministeren gav tilsagn om at interessere sig for spørgsmålet om sådanne yderligere lettelse for personbiltrafikken.

Det er mig derfor en særlig stor tilfredsstillelse, at den pågældende ressortminister, finansministeren, har tilsagt udvalget, at det er hans hensigt at ophæve bestemmelserne vedrørende carnet, triptyque o. lign. Jeg er sikker på, at denne min tilfredshed vil deles i høj grad af det pågældende Europarådsudvalg. Det er på den anden side også meget ønskeligt, at dette nu er sket,

eller i hvert fald vil ske snarest, og det af den grund, at vi ellers var på vej til at blive en tilbagestående ø i det almindelige fremskridt. Ikke blot er Sverige og Tyskland og Østrig for længst gået med, men også Norge og de andre vesteuropæiske lande på kontinentet; og fra den sidste toldkonference i Bruxelles omkring midten af marts blev det oplyst, at vi var det eneste af disse lande, som manglede i fremskridtet, og at de fleste andre indførte de nye lettelser, hvorefter man altså kan køre alene på den nationale registrering, allerede den 1. april.

På et møde, vi samtidig havde, for øvrigt i Europarådets underudvalg til lettelse af grænseformaliteter, blev det oplyst, at Østrig, som først brød isen og ophævede kravet om særlige toldpapirer, på ganske kort tid oplevede omtrent en fordobling af bilturismen over sine grænser, en stigning, som i mellemtiden efter foreliggende tal er yderligere stærkt forøget. Det er en stor glæde for os at konstatere, at her, hvor man i lang tid mødte tilsyneladende uovervindelige vanskeligheder, er der nu virkelig sket revolutionære fremskridt. Jeg håber, at Danmark i almindelighed og dansk turisme i særdeleshed vil få deres del i det stigende automobilsamkvem.

Må jeg benytte lejligheden til at bede den højtærede justitsminister stadig have opmærksomheden henvendt på, at Danmark, så snart som det er muligt, finder udvej for at indføre pasfrihed også uden for Nordens lande og i forhold til den størst mulige kreds af lande under Europarådet og OEEC. En temmelig stor kreds af lande i Vesteuropa er allerede kommet temmelig langt i så henseende. Man har undertiden ment, at en yderligere pasfrihed ville møde f. eks. norsk modstand. Derfor må jeg måske henvise til, at et stort norsk blad, tilmed konservativt, forleden gik meget positivt ind for tanken. Med den højtærede formands tilladelse må jeg måske citere nogle få linjer. Man skriver i det pågældende blad, Aftenposten, i en leder:

„Tiden burde forøvrig være inne til at de nordiske land fulgte henstillingen fra Europarådet om almindelig passfrihet i Europa. De fire land har stilt seg merkelig avventende i denne sak. Men de erfaringene vi høster når den nordiske

[Lannung.]

overenskomst trer i kraft 1. mai, vil forhåpentlig lede til at vi tar skrittet fullt ut og går inn for hel européisk passfrihet.“

Jeg henstiller som sagt indtrængende, at vi fra dansk side vil stille os mest muligt positivt i dette spørgsmål.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg vil gerne takke udvalget for dets enstemmige indstilling og anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Når det ærede medlem hr. Bøgholm — og med rette — opfattede mit svar på det af ham stillede spørgsmål ved første behandling som negativt, skyldes det, at jeg opfattede det ærede medlems spørgsmål forkert, idet jeg forstod det derhen, at det ærede medlem ville have at vide, om en i Danmark meddelt opholdstilladelse eo ipso havde virkning i de øvrige nordiske lande for den samme periode. Det er det, der ikke er tilfældet, men der sker herved ingen ændring i de danske sydslesvigeres stilling.

Det ærede medlem sagde i dag, at de nordiske lande udadtil viste et lidt ubehageligt ansigt, og at lovforslaget indeholder forringelser for udenlandske statsborgere. Det er for så vidt rigtigt, som den tre måneders opholdstilladelse efter den nye ordning kommer til at gælde det samlede Norden, medens den hidtil gjaldt for hvert enkelt af disse lande. Det er et spørgsmål, vi naturligvis fremover vil være opmærksom på.

Til det ærede medlem hr. Lannung vil jeg gerne sige, idet jeg på finansministerens vegne kvitterer for de venlige bemærkninger om finansministerens indsats i denne sag, at jeg i og for sig ikke synes, vi har noget at skamme os over med hensyn til motortrafikken, for vi er mere liberale end en række andre lande, og vi er også mere liberale, end vi behøver at være efter de internationale aftaler. F. eks. har vi gennem lange tider anerkendt national registreringsattest uden at være nødt dertil, og vi anerkender det nationale førerbevis uden at kræve internationalt førerbevis. Derfor synes jeg nok, at vor placering er ganske pæn.

Det ærede medlem ønskede, at vi skulle

gøre yderligere fremskridt med hensyn til pasfriheden i Europa. Jeg vil gerne over for hele denne diskussion have lov til at understrege, at man ingen steder i verden er gået så vidt som i de nordiske lande. Vi har strøget enhver pasformalit og enhver paskontrol, og det er ikke sket noget andet sted, ej heller inden for Benelux. Overalt kræves det, at den pågældende kan legitimere sig, og mange steder slipper man meget let over det, fordi man i forvejen har et nationalt identitetskort, som enhver borger skal være udrustet med. Men jeg ved godt, hvad der ville ske, hvis jeg stillede forslag om, at danske borgere skulle udrustes med et identitetspapir. Det ærede medlem hr. Lannung ville være en af de første, der kravlede op på barrikaden og fortalte, at dette hundetegn betød indførelse af en politistat.

Jeg har ønsket at gøre disse bemærkninger for at understrege, at vi i Norden i virkeligheden har været mere liberale, end man har vovet at være andre steder. Jeg finder det rimeligt og naturligt, og jeg er stolt deraf.

Lannung: Jeg vil gerne have lov til at takke for svaret og sige, at jeg er fuldkommen enig i, at vi endelig ikke skal begynde at forlange identitetskort. Så kan vi lige så godt beholde de pas, vi har, selv om de har den lille fejl, at de koster vel meget. Det, vi skal nå til, er at udstrække den nordiske pasfrihed til en endnu større kreds af lande, sådan som man til en vis grad er på vej til det ude i Europa. Jeg håber, at det takket være justitsministeren inden alt for længe skal lykkes at nå til, at den nordiske pasfrihed udstrækkes til — skal vi sige — hele det vesteuropæiske kontinent.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om folketingets ombudsmand.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3312).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående folketingets ombudsmands beretning for året 1956.

(Ombudsmandsudvalgets betænkning med tilhørende forslag til folketingsbeslutning findes i tillæg B. sp. 359).

Sagen sættes til forhandling.

Udvalgets ordfører (Per Hækkerup): Jeg skal herved forelægge ombudsmandsudvalgets betænkning over ombudsmandens beretning for året 1956.

Som det fremgår af betænkningen, har ombudsmandens beretning ikke givet udvalget anledning til bemærkninger. Det er min opfattelse, at dette er et udtryk blandt andre for, at man fra alle sider påskønner det arbejde, der udføres af ombudsmanden og hans medarbejdere. Det er imidlertid også mit indtryk, at der er en stadig vækst i arbejdets omfang, og som det fremgår af udvalgets betænkning, har dette givet anledning til, at udvalget har stillet ombudsmanden forskellige spørgsmål, der er blevet besvaret.

Der er naturligvis ikke noget ønske om, at ombudsmandsinstitutionen skal vokse ud over alle grænser, tværtimod. Jeg sigter hermed ikke til det spørgsmål, som den foregående sag på dagsordenen drejede sig om — det blev ved en tidligere lejlighed, ved dette lovforslags første behandling, drøftet her i salen, og det vil vi senere få lejlighed til at tage stilling til — men jeg tænker på, at ingen naturligvis kan ønske, at ombudsmandsinstitutionen vokser til at blive en stor og omfattende etat. Jeg har forstået, at dette også er ombudsmandens opfattelse.

Som det fremgår af betænkningen, har udvalget haft samråd med den højtærede minister for offentlige arbejder angående statsbanernes overtagelse af nogle hidtil privat drevne omnibusruter. I den anledning har udvalget drøftet spørgsmålet om forretningsgangen i udvalget og de problemer, det rejser med hensyn til formuleringen af bestemmelserne om udvalgets stilling i folketingets forretningsorden. Jeg skal ikke komme ind på selve den konkrete sag, statsbanernes overtagelse af disse omnibusruter, men kun på det forretningsordensspørgsmål, der i den anledning opstod for udvalget. Når vi i udvalget for første gang anmodede en minister om at komme til samråd, betød det naturligvis, at vi måtte gøre os vor stilling med hensyn til ombudsmandsudvalgets opgaver klar, og jeg har forstået, at der i udvalget er enighed om visse synspunkter på dette område.

Det er udvalgets opfattelse, at det ikke kan være udvalgets opgave at gentage det arbejde, ombudsmanden allerede har gjort, og på den måde udvikle sig til en slags overinstans i forhold til ombudsmanden. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at ombudsmandsudvalget i første række har med ombudsmanden at gøre, og at det derfor ikke bør være en sædvanlig foreteelse, at udvalget anmoder ministre om at komme til samråd vedrørende de sager, ombudsmanden har behandlet og har afgivet beretning om.

Det må naturligvis være sådan, at ombudsmandsudvalget som ethvert andet folketingsudvalg må have en formel adgang til at søge samråd med en minister, men det er udvalgets opfattelse, at dette kun